

Dual-Use: noul El Dorado industrial al Europei și șansa României de a intra în joc

● Dual-Use: o oportunitate economică majoră pentru România în context regional

EDUARD DUMITRAȘCU
Președintele Asociației
Române pentru Smart City

Într-o perioadă în care Europa își reconfigurează strategic structurile de securitate, conceptul de "dual-use" - tehnologii și echipamente cu aplicații atât civile, cât și de apărare - capătă o importanță crescută pentru mediul de afaceri, investiții și industrie. Pentru România, cu o industrie de apărare încă în fază de consolidare și cu ambiții de integrare mai activă în lanțurile valorice europene, acesta poate reprezenta un vector de creștere. În acest context, platforma DEFNET.RO (Defence Network România) devine relevantă ca punct de sprijin și de networking pentru firmele care vor să intre în domeniu, dar nu știu de unde să înceapă.

Ce este "dual-use" și de ce contează

"Dual-use" reprezintă bunuri, software sau tehnologii care pot fi utilizate atât pentru scopuri civile, cât și militare. În UE, acest concept este reglementat de Regulamentul (EU) 2021/821 privind regimul UE de control al exportului, intermedierei, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de bunuri cu dublă utilizare. Autoritățile UE au întocmit liste cu aceste bunuri, iar actualizările recente includ domenii precum semiconductori, tehnologie cuantică, diferite echipamente, etc. Importanța

(continuare în pagina 14)

(urmare din pagina 13)

economică crește: un studiu al European Parliamentary Research Service subliniază că "valoarea comerțului autorizat cu bunuri dual-use a crescut", indicând o piață ce combină provocările securitare cu oportunitățile industriale.

Trei direcții de oportunitate pentru România

a) Finanțare și ecosistem de inovare

Comisia Europeană a semnalat o schimbare de paradigmă: instrumente de finanțare precum European Innovation Council (EIC) și programul "TechEU" vor putea sprijini tehnologii dual-use - ceea ce până acum erau rezervate mai mult aplicațiilor civile. Mai

"Dual-use" reprezintă bunuri, software sau tehnologii care pot fi utilizate atât pentru scopuri civile, cât și militare. În UE, acest concept este reglementat de Regulamentul (EU) 2021/821 privind regimul UE de control al exportului, intermediarii, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de bunuri cu dublă utilizare. Autoritățile UE au întocmit liste cu aceste bunuri, iar actualizările recente includ domenii precum semiconductori, tehnologie cuantică, diferite echipamente etc.

mult, domeniul "dual-use" este menționat explicit ca zonă în care UE vrea să reducă dependențele strategice, să închidă capabilitățile critice lipsă și să stimuleze lanțuri de valoare europene robuste. Pentru România, asta înseamnă că firme pot accesa finanțări UE și parteneriate în domenii precum dezvoltarea de senzori, drone, software de securitate cibernetică, software pentru proiecte geo-spațiale, etc. Includerea într-un ecosistem european de tehnologie dual-use poate genera accese la granturi, co-finanțări și oportunități de export.

b) Industria de apărare și lanțurile de aprovizionare

Contextul geostrategic (războiul din Ucraina, presiuni asupra lanțurilor de aprovizionare strategice) pune presiune pe UE să dezvolte capabilități interne și să reducă dependențele externe (ex. din Asia). Astfel, companiile românești pot să-și poziționeze activitatea în logica componentă dual-use, infrastructură de mobilitate militară/civilă, sisteme de supraveghere, cyber-security etc. Accesarea acestor noi piețe implică cerințe tehnice și de reglementare, dar și avantajul de a fi într-o regiune strategică (Europa de Est) cu potențial de creștere rapidă. De exemplu, o analiză relevă că UE in-

tenționează să sprijine "capacități industriale strategice prin proiecte strategice" în domeniul dual-use.

c) Reglementare, control și avantaj competitiv

Pe lângă oportunități, domeniul dual-use implică și provocări logistice - exporturile sunt controlate, nevoia unor licențe obligatorii pentru anumite produse și servicii dar și standarde stricte. Totuși, aceste reglementări pot deveni un avantaj competitiv: firmele care sunt capabile să îndeplinească cerințele de conformitate (compliance), să integreze certificările solicitate, să se adapteze rapid la lista de bunuri dual-use, pot deveni furnizori acreditați în lanțurile europene. De exemplu, Comisia Europeană a publicat două rapoarte (iunie 2025) privind cercetarea și inovația dual-use, ceea ce subliniază că politicile vor continua să evolueze.

Implicații pentru mediul economic românesc

- Investiții străine directe (ISD): o firmă românească care se aliază cu un investitor străin în zona de tehnologie

(continuare în pagina 15)

(urmare din pagina 14)

dual-use - senzori, inteligență artificială, robotică, sistem de mobilitate militară/civilă - poate atrage capital, dar și know-how cu focus pe exporturi.

- Creșterea industrială & exporturi: dacă România reușește să se înscrie în lanțuri de aprovizionare europene pentru echipamente dual-use, există potențial de export spre alte state membre UE sau parteneri extra-UE, mai ales că UE își propune să reducă dependențele externe.

- Rolul statului și cererea publică: statul român, prin achiziții în domeniul apărării și securității, poate stimula dezvoltarea locală. Dacă se creează mecanisme de achiziții și parteneriate public-private adaptate dual-use, se poate genera cerere internă care să atragă firme locale.

- Networking & platforme specializate: aici intervine și rolul DEFNET.RO - ca platformă de sprijin pentru firme, clustere, institute de cercetare, instituții publice - există o nevoie concretă de colaborare iar lipsa acestor parteneriate poate duce la pierderea multor fonduri. Pentru firmele românești care vor să "scape" de modelul tradițional de subcontractare low-cost și să acceseze niveluri de tehnologie mai înalte, intrarea în ecosistemul dual-use poate fi o cale.

- Provocări locale: lipsa structurală de investiții în cercetare-dezvoltare, capital uman specializat, cultura de export high-tech, dar și adaptarea la reglementările dual-use - licențe, conformitate, export control - sunt obstacole de avut în vedere.

Pentru valorificarea reală a potențialului dual-use, este esențial ca firmele românești din domeniile tehnologice - inteligență artificială, senzori, robotică, drone sau cyber-security - să își realizeze o cartografiere internă a competențelor și produselor, identificând acele tehnologii care pot avea aplicații atât civile, cât și militare. În paralel, este necesară o aliniere strategică la ecosistemul european, prin monitorizarea constantă a apelurilor de finanțare dedicate tehnologiilor dual-use (precum cele lansate prin programele EIC, TechEU sau R&I) și prin constituirea de consorții solide cu parteneri din Uniunea Europeană. Totodată, conformitatea cu reglementările europene privind controlul exporturilor, licențierea, lista de produse dual-use și cerințele de securitate în cercetare trebuie tratată ca o prioritate - companiile care se adaptează rapid acestor norme pot deveni furnizori de încredere în lanțurile de valoare europene. Sprijinul instituțional joacă un rol la fel de important: statul român și ministerele de resort, precum

cele ale apărării, economiei și cercetării, ar trebui să dezvolte scheme dedicate - hub-uri tehnologice, programe de co-finanțare, parteneriate public-private și infrastructuri pentru testare și pilotare. În fine, România trebuie să își exploateze inteligent poziția regională, devenind un punct de sprijin pentru investițiile strategice din Europa de Est. Poziția geografică, costurile competitive și potențialul de creștere oferă un avantaj distinct, iar o participare activă în lanțurile europene de tehnologii dual-use ar putea aduce o valoare adăugată semnificativă economiei naționale. Domeniul dual-use reprezintă pentru Europa o convergență între securitate, inovație, tehnologie și economie. Pentru România, contextul este favorabil: UE își crește ambițiile privind capabilități tehnologice strategice, finanțările devin mai accesibile pentru tehnologie dual-use și cererea internă/externă poate crește. În acest peisaj, DEFNET.RO își propune să ajute ecosistemul local și european privind dezvoltarea sectorului de cercetare-dezvoltare-inovare și atragerea de finanțări europene.

